

De Oudheid vervaagt

Christelijke hedonisten

EERSTE PERIODE 17

De gemeenschap der ketterse heiligen

De sektarische bende • De logica van de overwinnaars • Encratis-
me en losbandigheid • De vreugde van de pneumatologie • Pom-
poenen, meloenen en komkommers • Libidineuze cijfers en ac-
tieve aantallen • De gnosis knipt en plakt • De val in de tijd

I. SIMON DE TOVENAAR 40

en 'de genade' De vliegende filosoof* Zijn naaste
liefhebben... in bed

II. BASILIDES 46

en 'de losbandigheid'
De sardonische lach van Jezus • Overtuiging van onverschillig-
heid

III. VALENTINUS 50

en 'het uitverkoren zaad'
Loflied op de pneumatici • Het uitverkoren zaad

IV. CARPOCRATES 53

en 'de liefde'
Libidineuze reïncarnaties • Filosofische orgiën

v. EPIFANES 56

en het 'onweerstaanbare verlangen'
Een gnostische Rimbaud

VI. CERINTHUS 58

en 'de bevrediging van de buik'
Hedonistische Jezus

VII. MARCUS 60

en de 'elegante vrouwen'
Tussen lepel en mond

VIII NIKOLAUS 61

en 'het teugelloze leven'
Voorliefde voor anderen • Foetuspaté • Vervagend gnosticisme

TWEEDE PERIODE 67

Middeleeuwse helderheid

De derde plaag • Middeleeuwse helderheid • Onvindbare wortels
• De geest van vrijheid

IX. AMALRIK VAN BENA 1%

en de 'heiligverklaring van het gewone leven

Al verlost... • De mens is God • Allegorieën decoderen • Een
middeleeuwse gnosis • De christelijke afkeer

X. WILLEM CORNELISZON VAN ANTWERPEN 85

en de 'zonde tegen de natuur'

Genade door armoede • Vrij beschikken over het eigen geslacht

XI. BENTIVENGA VAN GUBBIO 87

en de 'verachtelijke bezigheid' De Heilige en de

aartsketter • Onberispelijk en apathisch

XII. WALTER VAN HOLLAND 90

en de 'opperste vrijheid'

Adamskostuums.

XIII. JAN VAN BRNO 92

en het 'integrale nihilisme'

Een middeleeuwse De Sade • Traditie van de Vrije Geest •
Moord, een van de schone kunsten...

XIV. HEDWIGE VAN BRATISLAVA 97

en de 'subtiële geest'

Libertijnse begijnen • Scherpe geest door ascese

XV. JOHANNES HARTMANN VAN AMTMANSTETT 101

en de 'ware zaligheid'

De onschuld van het worden • Nieuwe voorlopers van de Sade

XVI. WILLEM VAN HILDERVISSEM VAN MECHELEN 104

en de 'vreugde van het paradijs'

Eros en Thanatos zijn terug • Een Belgisch tantrisme

XVII. ELIGIUS PRUYSTINCK 107

en de 'epicurische manier van doen'

Hervorming tegenover revolutie • De hedonistische categorische
imperatief

XVIII. QUINTIN THIERRY 110

en 'de vrijheid van het lichaam

De geest tegenover de letter

DERDE PERIODE 113

Epicurisch christendom

Maar waar zijn de epicuristen gebleven? • Het woord lasterlijk •
Op weg naar helderheid

XIX. LORENZO VALLA 124

en 'de wellust'

En toen kwam Valla • Temperament, onstuimigheid en karakter
• Valsheid in geschrifte • Tegen de kerk, vóór de waarheid • Over
de christelijke onwetendheid • Het bestaan van God tegenover
de vrijheid van de mens • Een christelijk hedonisme... • Eerlijk
heid van de wellust, en andersom • Een epicurisch christendom
dus... • Een bijzondere Tuin

XX. MARSILIO FICINO 145

en het 'contemplatieve genot'

Marsilio Ficino verbrandt Lucretius en loopt warm voor hem •
Het contemplatieve genot • Loflied op de dooier

XXI. ERASMUS 150

en het 'eerlijke genot' De wijze zothed van Erasmus •

Ironisch en brutaal maar christen
• Christelijke Epicurus! • Christus in de Tuin • Een transcenden
tale tuinbouw • De stille taal der dingen • Natuur en namaak •
Symbolische architectuur • Hedonistische gastvrijheid • Het
woord en het vlees • Vriendschap met zichzelf sluiten • Chris
telijke Epicurus en epicurische Christus

XXII. MONTAIGNE 169

en 'omgaan met genot'

Fysiek van zijn metafysica • Herinneringen van een man zonder
geheugen • Zichzelf vreemd zijn • De bekering tot het hedonis
me • Voor wie is dit boek? • Op schrift gestelde, gesproken woor
den • Boekenhaat van de boekenmaker • De luchtige substantie
van de stem • Een dode taal op de lippen • Toegang tot de Essays
zelf* Uitwerpselen, broddelwerk en mengelmoes • De klassieken
plunderen • Socrates tegen Plato uitspelen • Diogenes en Co. •
Een epicurisch stoïcisme • Kwezelachtig inkapselen • Het ex-voto
van de filosoof* Een christelijk epicurisme • Niet geliefd bij de
paus • Een haas zonder vacht en botten • Nadenken over de rivier
• De zintuigen en het woord • Autobiografie van de wereld
• Een existentiële hapax • Diëtetiek van het lichaam • Een duister
epicentrum • Een druppel vloeistof» De divan van de Essays •
Bestaan om te sterven • Filosoferen is leren te leven • Sterven en
moeten sterven • Afkeer van pijn • Genot van kannibalen • Een
huwelijk tussen wellust en kameraadschap • Op weg naar Epicu
rus • Drie filosofische apen • Duistere hartstochten afwenden •

Lichaamscultuur • Het valse ideaal van de vriendschap • Meer
voud van het woord vriend • Zoenen met de smaak van een snor
• Met vrouwen, voor hen • Omgang met vrouwen • Het roem
rijke meesterwerk • De dood van de wijze • De twee lichamen
van Montaigne • De toekomst van de Essays • Descartes mon-
taignist? • Pascal, nutteloos en onzeker • Genealogie van een al-
ternatief denken • Karakter van Marie de Gournay • De libertijn
se toekomst van Montaigne • De odyssee van een bibliotheek •
Theorie over selectief lezen

Bibliografie 269

Chronologie 279

Namenregister 285